

**«Фізичне виховання з елементами фехтування» на дистанційній
платформі навчання MOODLE
(із досвіду організації навчання у ХНПУ імені Г.С. Сковороди)**

Несен О.О., Кривенцова І.В., Клименченко В.Г.
*Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди*

Анотація. В статті розглянуті організаційні моменти викладання дисципліни «фізичне виховання з елементами фехтування» на дистанційній платформі навчання Moodle. Визначені порядок організації курсу та варіант налагодження комунікації зі студентами.

Ключові слова: дистанційна освіта; фізичне виховання; фехтування; організація; навчальний процес.

Вступ. Питаннями дистанційної освіти та методології організації процесу навчання в Україні активно займалися спеціалісти починаючи з 2004 року коли впровадження дистанційної освіти було вперше затверджено Кабінетом Міністрів України «Програма розвитку системи дистанційного навчання 2004-2006 р. (Про затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 роки). На виконання програми було розроблене перше Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 21.01.2004 № 40 (Про затвердження Положення про дистанційне навчання). З розвитком технологій у 2013 році затверджується нове Положення про дистанційне навчання. На сьогодні порядок організації та запровадження дистанційного навчання визначено Положенням про дистанційне навчання, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466 (Про затвердження Положення про дистанційне навчання).

У сучасних же реаліях життя, обумовлених пандемією COVID 19 оголошеною ВОЗ, це питання набуває більшої актуальності та вимагає активного обміну досвідом практичної реалізації процесу навчання студентів, що здобувають освіту за різними спеціальностями.

Термін «дистанційна освіта» частіше за все асоціюють із заочною формою навчання. Але це зовсім інше. Це форма навчання на відстані між студентом і викладачем за допомогою нових інформаційних технологій (Биков, Кухаренко, & Сиротенко, 2008; Жевакіна, 2003). Навчаючись дистанційно, молоді люди займаються самостійно: складають свої плани, вирішують поставлені завдання, передивляються лекції, вебінари, презентації; консультуються з викладачами, здають на перевірку виконані завдання.

Раніше дистанційна освіта сприймалася лише як додатковий засіб надбання знань для підготовки до іспитів. Зараз, із розвитком інтернету і нових

технологій, дистанційне навчання дає змогу безперервно набувати знання студентській молоді, яка на період складної епідемічної ситуації позбавлена фізичної можливості відвідувати заняття оф-лайн (Клевець, 2020).

Фізичне виховання студентів є складовою їхньої професійної підготовки, хоча на сьогодні, його роль та місце в системі підготовки фахівця майже втрачено. Ця дисципліна майже єдиний ефективний засіб профілактики захворювань, збереження та зміцнення здоров'я людини (Кривенцова, Клименченко, & Іванов, 2020).

Багато фахівців вивчали питання дистанційної освіти (Биков, Кухаренко, & Сиротенко, 2008; Дивак, 2012; Шандригось, Шандригось, & Ладика, 2015), але питання викладання дисципліни «Фізичне виховання» та технічні особливості організації курсу та комунікації зі студентами на сьогодні і досі не достатньо висвітлена у доступній літературі.

Зв'язок дослідження з науковими чи практичними завданнями, планами, програмами. Робота виконана згідно з планом науково-дослідних робіт кафедри одноборств, фехтування і силових видів спорту ХНПУ імені Г.С. Сковороди за темою «Оздоровчі технології фізичного виховання та вдосконалення спортивного тренування у одноборствах і силових видах спорту», номер державної реєстрації 0120U104252.

Мета дослідження: розкрити методологію організації та реалізації процесу навчання на дистанційній навчальній платформі Moodle, з дисципліни «Фізичне виховання з елементами фехтування» на гуманітарних факультетах ХНПУ імені Г.С.Сковороди.

Матеріал і методи дослідження: аналіз наукової та методичної літератури дозволив встановити актуальність та ступінь розкриття інформації у науковій та методичній літературі; педагогічне спостереження дозволило проаналізувати ступінь залученості студентів за умов різних способів організації комунікації з ними на дистанційній платформі навчання.

Результати дослідження та їх обговорення. Дистанційна освіта в ХНПУ імені Г. С. Сковороди організована на університетській платформі Moodle, яка має достатньо широкий та зрозумілий функціонал. Кожен викладач може налаштувати interface свого курсу так як вважає за потрібне, обираючи структуру та стиль подання інформації студентам.

У цьому навчальному році, із переходом навчання спершу на дистанційну, пізніше на змішану форму викладання дисципліна «Фізичне виховання з елементами фехтування» на окремих факультетах університету була організована на платформі Moodle за моделі із щотижневим (згідно із розкладом занять) доступом до нових занять для студентів (кожного тижня студентам відкривається нова секція курсу).

Враховуючи специфіку факультетів, дистанційний курс «Фізичне виховання з елементами фехтування» укомплектований навчальною програмою, силабусом, методичними рекомендаціями, розробленими викладачами кафедри у форматі PDF файлу, презентаціями теоретичного

матеріалу у форматі PowerPoint файлу та відео заняттями у форматі файлів AVI та MP4. У навчальному курсі представлений розділ «Глосарій» куди викладачі заносять нові терміни задля кращого засвоєння тем студентами та можливості створити ще одну ступінь перевірки залишкових знань.

Слід відзначити, що структура самої дисципліни у порівнянні із денною формою навчання не змінилася, змінилися лише характер запропонованих викладачами вправ, вони стали мати лише індивідуальний характер виконання та умови їх реалізації перейшли на домашні умови.

Заняття на курсі мають або суто теоретичну спрямованість, або поєднують теоретичну та практичну частини (комплексне заняття) (табл.1).

Готуючи комплексні заняття, викладачі спочатку підбирають методичний матеріал з конкретної теми навчальної програми дисципліни для вивчення студентам.

Таблиця 1

**Спрямованість занять фізичного виховання на
дистанційній платформі**

Тема заняття		Форма представлення на дистанційній платформі
Теоретична спрямованість	Техніка безпеки при виконанні фізичних вправ у домашніх умовах	Текстова інформація в секції у розділі «резюме»
	Здоровий спосіб життя	Текстова інформація в секції у розділі «резюме» + презентація у PowerPoint форматі
	Та інші теми згідно з навчальною програмою дисципліни	
Комплексне	Профілактика порушень постави	Текстова інформація в секції у розділі «резюме» + відео заняття у форматі AVI або MP4 + завдання для студентів (фото або відео звіт моменту виконання запропонованих нами вправ)
	Розвиток фізичних якостей	
	Та інші теми згідно з навчальною програмою дисципліни	

Даний методичний матеріал налічує як текстову форму подачі матеріалу так і малюнки, схеми та відео матеріал для візуалізації та спрощення засвоєння тем програми для студентів, що навчаються на спеціальностях не фізкультурного профілю, для яких спортивна наука з її термінами та визначеннями не є специфічною інформацією, а отже і сприймається самими студентами як не обов'язкова.

Після підготування інформаційної частини окремого заняття, викладачі самостійно виконують підібрані ними вправи, описують методику їх виконання звертаючи увагу на можливі помилки. Відеозапис виконання запропонованих вправ відбувається силами самих викладачів на цифрові пристрої особистого користування. Поєднання інформаційної та практичної частини заняття відбувається за допомогою комп'ютерних програм, що дозволяють монтувати відеоролики, накладати додатковий аудіо супровід, схеми, підписи тощо.

Готовий контент заняття завантажується на навчальну платформу у відповідні секції курсу, що відповідають тематиці. Для цього у режимі редагування (функціональна кнопка у правому кутку існуючого курсу) додається нова секція: тема, теоретичний короткий опис заняття, посилання на відео урок, який знаходиться на google диску кафедри.

Організація поточного контролю представленої теми здійснюється через функцію «додати діяльність або ресурс» внизу секції. У вікні, що з'являється обирається «завдання» і потім у викладачів з'являється можливість надати тему завданню, його опис, виставити терміни надання матеріалів студентами, кількість балів за роботу, тощо. На нашому курсі звіти студентів можуть бути у вигляді текстових файлів, фото/відео/презентації виконання поточного завдання. Підсумковий контроль відбувається у формі виконання тестових завдань через посилання на GoogleForms.

Із досвіду нашої роботи на дистанційній платформі саме розібратися із технічною стороною надання звіту викликає у студентів певні труднощі: забувають вчасно надавати доступ викладачам до власних google дисків за посиланням, що прислали у якості звіту; неправильно генерують посилання на відео, тощо.

Підсумовуючи, можна рекомендувати для налагодження роботи та комунікації зі студентами на дистанційній платформі, наступне:

1. Одним із перших занять необхідно ознайомити студентів зі структурою дистанційного курсу, його складовими та очікуваною активністю від студентів.

2. По можливості запишіть відео із описом алгоритму та показом технічних особливостей та послідовності роботи на вашому курсі: де шукати відео уроки, як завантажувати звіти, як генерувати посилання, як перевіряти наявність коментарів викладачів та листів, тощо.

3. При описі завдання слід чітко прописати вимоги до звітів студентів: кількість та якість наданих медіа матеріалів, наслідки не вчасної подачі звітів можливість замінити зміст звіту у випадку фізичної неможливості виконати запропоновані вправи студентом, тощо. Це надасть прозорості та зрозумілості курсу.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі ми розглядаємо у подальшому вдосконаленню організації процесу навчання на дистанційній платформі, що обрана університетом.

Література:

- Биков, В. Ю., Кухаренко, В. М., & Сиротенко, Н. Г. (2008). *Технологія створення дистанційного курсу : навчальний посібник*. Київ : Міленіум, 324 с.
- Дивак, В. В. (2012). Використання відкритих систем дистанційного навчання у підготовці фахівців з педагогіки вищої школи. *Інформаційні технології і засоби навчання*. No 2 (28). [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://www.journal.iitta.gov.ua>.
- Жевакіна, Н. В. (2003). Технологія дистанційного навчання: сутність та особливості. *Вісник Луганського державного педагогічного університету ім. Тараса Шевченка*. No 4. 68-73.

- Клевец А. (2020). Чем отличается онлайн-обучение от дистанционного обучения < <https://finacademy.net/materials/article/chem-otlichaetsya-onlajn-obuchenie-ot-distantsionnogo-obucheniya> > (11.11.2020).
- Кривенцова, І. В., Клименченко, В. Г., & Иванов, О. В. (2020). Дистанційна освіта з фізичного виховання в період карантину. *Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології*. № 5(2). 98-103.
- Про затвердження Положення про дистанційне навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 21.01.2004. № 40. *Офіційний сайт Верховної Ради України*: < <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0464-04#Text> > (11.11.2020).
- Про затвердження Положення про дистанційне навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 25 04 2013 р. № 466. *Офіційний сайт Верховної Ради України*: < <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#n83> > (11.11.2020).
- Про затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2003 р. № 1494. *Офіційний сайт Верховної Ради України*: < <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1494-2003-%D0%BF#Text> > (11.11.2020).
- Шандригось, Г. А., Шандригось, В. І., & Ладика, П. І. (2015). Дистанційне навчання в системі підготовки фахівців з фізичної культури і спорту. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури*, Вип. 5 К (61) 15. 270-273.

Відомості про авторів:

Несен Олена Олександрівна –

к.фіз.вих., доцент кафедри одноборств, фехтування і силових видів спорту
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

<http://orcid.org/0000-0002-7473-6673>

E-mail: helena.nesen@gmail.com

Кривенцова Ірина Володимирівна –

к.п.н., доцент, завідувачка кафедри одноборств, фехтування і силових видів спорту

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

<http://orcid.org/0000-0001-6931-3978>

E-mail: kriventsova.ira@ukr.net

Клименченко Вікторія Григорівна –

старший викладач кафедри одноборств, фехтування і силових видів спорту
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

<http://orcid.org/0000-0001-9431-8172>

E-mail: lubich310@gmail.com

Надійшла до редакції 07.12.2020 р.